

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Marka Bedřicha, soudkyně JUDr. Jitky Hroudové a soudce JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila v právní věci

žalobkyně: **D. K.**
bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**
sídlem Palackého náměstí 375/4, 128 00 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí ministra zdravotnictví ze dne 21. 11. 2025, čj. MZDR 28059/2025-3/PRO

takto:

- I. Rozhodnutí ministra zdravotnictví ze dne 21. 11. 2025, čj. MZDR 28059/2025-3/PRO, a rozhodnutí žalovaného ze dne ze dne 30. 7. 2025, čj. MZDR 27681/2023-16/PRO, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění

Vymezení věci

1. Žalobkyně požádala dne 22. 9. 2023 o poskytnutí jednorázové peněžní částky za protiprávně provedenou sterilizaci podle zákona č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 297/2021 Sb.“). Žalovaný její žádost zamítl rozhodnutím ze dne 30. 7.

2025. Uvedl, že předpokladem vyhovění žádosti o poskytnutí jednorázové peněžní částky za sterilizaci provedenou v rozporu s právem, je splnění dvou podmínek, a to, že žadatelka podstoupila v rozhodném období sterilizaci (zárok zabraňující plodnosti) ve zdravotnickém zařízení na území dnešní České republiky, a že se tak stalo při opravdu vážném rozporu s tehdejší právní úpravou ve smyslu § 3 odstavec 1 zákona č. 297/2021 Sb. Ministerstvo dospělo na základě shromážděných podkladů k závěru, že žadatelce byla provedena *salpingectomy* (odstranění vejcovodu – pozn. soudu) vlevo, avšak pravý vejcovod zůstal nedotčen a dne 30. 8. 1990 k jeho sterilizaci nedošlo.

2. Proti uvedenému rozhodnutí podala žalobkyně včasný rozklad, který ministr zdravotnictví zamítl žalobou napadeným rozhodnutím s odůvodněním, že závěr ministerstva o tom, že sterilizace na pravém vejcovodu nebyla žadatelce provedena, byl v řízení několikrát důkazně podložen dokumenty z tehdejší doby (operačním protokolem, vyřízení stížnosti manžela žalobkyně), a je tak vyvráceno tvrzení žadatelky, že byla sterilizována i na pravém vejcovodu.

3. Žalobkyně s uvedenými závěry nesouhlasí, proto se poté, co neuspěla s rozkladem, obrátila se správní žalobou na soud.

Obsah žaloby – žalobní body

4. Žalobkyně v podané žalobě namítla, že žalobou napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, když nevypovídá námitky uvedené v rozkladu. Namítla, že správní orgány nesprávně právně posoudily účel zákona a hodnocení skutkového stavu a porušily zásady správního řízení a práva žalobkyně navrhopvat důkazy. V odůvodnění napadeného rozhodnutí o rozkladu ministr uvádí neopodstatněné tvrzení o „*protiřečení si*“ ze strany žalobkyně a vychází z nepřiměřeného přenesení důkazního břemene na osobu žalobkyně. Konečně žalobkyně namítla nerespektování závazné judikatury Nejvyššího správního soudu (dále jen „*NSS*“) a odchýlení se od jejího právního názoru žalovaným bez řádného odůvodnění, a nepřiměřenou délku správního řízení.

5. V prvním žalobním bodě žalobkyně konkrétně namítla, že žalovaný se v napadeném rozhodnutí nevypořádal s jednotlivými námitkami uvedenými v rozkladu a nevysvětlil, proč některé navržené důkazy nepřijal či zcela pominul. Rozhodnutí neobsahuje žádné konkrétní úvahy zejména k výpovědím svědkyň MUDr. J. a MUDr. Ch., ke stížnosti manžela žalobkyně z roku 1991 a odpovědi ředitele nemocnice, k žalobkyniným opakovaným dopisům adresovaným žalovanému v průběhu správního řízení, k potvrzení gynekologické ambulance v Litvínově ze dne 8. 10. 1993 vydanému MUDr. M., z něhož výslovně vyplývá, že v ambulantní gynekologické dokumentaci chyběla propouštěcí zpráva z hospitalizace v srpnu 1990, a k návrhu žalobkyně na provedení lékařského vyšetření průchodnosti pravého vejcovodu jako objektivního důkazu.

6. Správní orgán se nevypořádal s klíčovým sdělením MUDr. M., že propouštěcí zpráva z roku 1990 nebyla po celou dobu péče o žalobkyni v její ambulanci součástí zdravotnické dokumentace, a to přesto, že tato zpráva měla být podle tvrzení žalovaného dochována. Tuto skutečnost žalovaný bagatelizoval, aniž by se pokusil objasnit, kde se propouštěcí zpráva nacházela a proč nebyla součástí navazující zdravotnické dokumentace. Tímto postupem žalovaný porušil ustanovení § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*správní řád*“), neboť se řádně nevypořádal s námitkami a důkazními návrhy žalobkyně a neuvedl úvahy, z nichž při svém rozhodnutí vycházel.

Výsledkem je rozhodnutí, které je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a které nezohledňuje všechny relevantní skutečnosti a důkazy.

7. Ve druhém žalobním bodě žalobkyně polemizuje s názorem žalovaného, který v napadeném rozhodnutí dovozuje, že pokud žalobkyně nepředložila přímý písemný důkaz o provedení sterilizace na pravém vejcovodu, nemůže jí vzniknout nárok na jednorázovou peněžní částku podle zákona č. 297/2021 Sb. Takový závěr však nepřipustně přenáší celé důkazní břemeno výlučně na osobu žadatelky navzdory tomu, že zdravotnická dokumentace z rozhodné doby je neúplná a její věrohodnost je zásadně zpochybněna. Tento postup je v rozporu se zásadami správního řízení, zejména s ustanoveními § 3 a § 50 správního řádu, podle nichž je správní orgán povinen aktivně zjišťovat skutkový stav věci bez důvodných pochybností a hodnotit všechny dostupné důkazy v jejich vzájemných souvislostech. Žalovaný však rezignoval na vlastní dokazování a odpovědnost za objasnění skutkového stavu přenesl na žadatelku, přestože právě stát je nositelem odpovědnosti za následky protiprávních sterilizací.

8. Ve třetím žalobním bodě žalobkyně namítala, že ve správním řízení byly předloženy výpovědi svědkyň MUDr. J. a MUDr. Ch., které potvrzují provedení sterilizačního zákroku a trvalou neplodnost žalobkyně. Tyto výpovědi představují významné indicie ve smyslu zákona o odškodnění za sterilizaci a související judikatury. Žalovaný se s těmito svědeckými výpověďmi nijak věcně nevypořádal, nezpochybnil jejich věrohodnost ani neprovedl žádné kroky k jejich doplnění či ověření. Místo toho je fakticky pominul s poukazem na absenci písemné dokumentace, čímž porušil § 36 odst. 1 a § 50 správního řádu a zásadu materiální pravdy. Žalovaný nehodnotil důkazy jednotlivě ani v jejich vzájemných souvislostech a rezignoval na objektivní zjištění skutkového stavu. Dále žalovaný bez jakéhokoli odborného podkladu tvrdí, že neprůchodnost pravého vejcovodu mohla být důsledkem vlastního rozhodnutí žalobkyně nebo předchozích zákroků (např. umělého přerušování těhotenství), nikoli sterilizačního zásahu. Takové tvrzení je spekulativní, nepodložené a opět jednostranně zatěžuje žadatelku důkazní povinností, aniž by žalovaný sám provedl odpovídající dokazování.

9. Nejvyšší správní soud přitom v rozsudku ze dne 19. 9. 2024, čj. 7 As 12/2024-45, zdůraznil, že výklad a aplikace zákona č. 297/2021 Sb. musí být vůči žadatelkám maximálně vstřícné. Odkázal přitom na svůj rozsudek ze dne 4. 7. 2024, čj. 9 As 61/2023-61, podle něhož nebylo cílem zákonné úpravy pouze formálně umožnit podání žádosti o jednorázový příspěvek, ale zajistit skutečně efektivní možnost dosažení nápravy osobám postiženým protiprávní sterilizací. Postup žalovaného, který v posuzované věci setrvává na formalistickém hodnocení neúplné zdravotnické dokumentace, bagatelizuje význam svědeckých výpovědí a přenáší důkazní břemeno výlučně na žadatelku, což je s uvedenou judikaturou v přímém rozporu.

10. Ve čtvrtém žalobním bodě žalobkyně namítla nepodloženost tvrzení správních orgánů o tom, že si žalobkyně vzájemně ve svých tvrzeních protiřečí. Ve skutečnosti výpovědi lékařek - zachycené mimo jiné ve stížnosti manžela žalobkyně ze dne 27. 3. 1991 a v odpovědi vedení nemocnice ze dne 22. 4. 1991 - potvrzují, že sterilizace byla ze strany operující lékařky zvažována, ústně sdělena. Při kontrole u obvodní lékařky MUDr. Ch. bylo žalobkyni doslovně potvrzeno, že sterilizace proběhla i na pravém vejcovodu, ale nesmí o tom mluvit

ani s manželem. Žalobkyně ve správním řízení uvedla rovněž ústní sdělení obvodního lékaře MUDr. Š. o trvalé neplodnosti, žalovaný tuto informaci považoval za relevantní, neboť se jej pokusil kontaktovat, avšak po neúspěšném doručení písemné výzvy se touto skutečností dále nijak nezabýval a neučinil žádné další kroky ke zjištění skutkového stavu. Tvrzení o „*protiřečení*“ je proto čistě formální, nepodložené a založené výlučně na absenci části zdravotnické dokumentace, aniž by žalovaný hodnotil důkazy v jejich vzájemných souvislostech, zejména obsah stížnosti z roku 1991 a reakce zdravotnického zařízení na ní. Takový postup žalovaného představuje porušení zásady materiální pravdy a povinnosti hodnotit důkazy v jejich vzájemných souvislostech podle § 3, § 36 odst.1 a § 50 odst.3 správního řádu.

11. V pátém žalobním bodě žalobkyně brojí proti tvrzení žalovaného, že si žalobkyně musela být vědoma podstaty a důsledků sterilizace, a proto u ní nemohlo dojít k vážné poruše tvorby a projevu souhlasné vůle ve smyslu § 3 zákona č. 297/2021 Sb. Takový závěr je podle žalobkyně v přímém rozporu se skutkovým stavem i s obsahem správního spisu. V době operačního výkonu dne 30. 8. 1990 byla žalobkyně v akutním ohrožení zdraví, neboť byla urgentně převezena do nemocnice pro mimoděložní těhotenství s vnitřním krvácením a ve výrazném psychickém rozrušení. Tato skutečnost byla žalovanému známa, neboť je zachycena ve zdravotnické dokumentaci, přesto ji žalovaný zcela ignoroval. Bezprostředně před operací operující lékařka MUDr. J. na operačním sále žalobkyni sdělila, že „*to udělá, abych neměla děti*“, avšak že je to „*mezi čtyřma očima*“, že o tom nesmím nikomu říkat, ani manželovi. Toto sdělení neproběhlo v situaci svobodné a klidné úvahy, ale v extrémním stresu, těsně před zákrokem, v postavení absolutní závislosti pacienta na lékaři. Za této situace nelze hovořit o svobodně, vážně a informovaně utvořené vůli, jak ji vyžadují tehdejší i současné právní předpisy. Naopak se jedná o učebnicový příklad vážné poruchy tvorby a projevu vůle, kdy pacient jedná pod tlakem autority lékaře, v akutním zdravotním stavu a bez možnosti jakékoli reálné volby. Žalovaný podle názoru žalobkyně zcela překrucuje význam její výpovědi, když z izolované věty o tom, že „*chtěla, abych neměla děti*“, dovozuje plně informovaný a svobodný souhlas. Takový výklad je účelový, vytržený z kontextu a v rozporu s judikaturou NSS, která opakovaně zdůrazňuje, že je nutné hodnotit okolnosti souhlasu komplexně, tj. včetně psychického stavu žadatelky, její zranitelnosti a asymetrie moci mezi pacientem a lékařem.

12. V této souvislosti žalobkyně rovněž namítla, že žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že provedení lékařského vyšetření průchodnosti pravého vejcovodu „*není jeho povinností*“ a že není „*ministerstvem medicíny*“, a proto žádná další opatření v podobě lékařských kroků nezavedl. Toto tvrzení podle žalobkyně nelze považovat za věcné právní odůvodnění odmítnutí navrženého důkazu, ale spíše za bagatelizaci argumentace žalobkyně a snahu vyhnout se aktivnímu opatření důkazů. Odkazovat na to, že žalovaný „*není ministerstvem medicíny*“ a nemůže přímo provádět lékařské úkony neznamená, že žalovaný neměl povinnost zajistit, aby navržené důkazy byly alespoň posouzeny, nebo aby účastníci řízení konkrétně poučil, jak jejich realizaci zajistit prostřednictvím jiného člena zdravotnické komunity, případně požadovat jejich doložení od poskytovatelů zdravotní péče, kterým přísluší. Takový přístup žalovaného tedy představuje formální výklad, který se vyhýbá odpovědnosti za aktivní opatření důkazů a je v rozporu se zásadou materiální pravdy a objektivního zjištění skutkového stavu

13. V šestém žalobním bodě žalobkyně namítla, že stížnost manžela žalobkyně z roku 1991 a následná odpověď ředitele nemocnice jasně potvrzují postup operující lékařky, který vedl k porušení práv žalobkyně. Žalovaný však tyto dokumenty označil pouze za „komunikační pochybení“ bez jakéhokoli řádného odůvodnění a věcného zohlednění. Ignorování těchto klíčových podkladů ze strany žalovaného porušuje zásadu materiální pravdy a povinnost správního orgánu aktivně zjistit skutkový stav podle správního řádu. Obdobně to platí i o dopisech zaslaných žalobkyní žalovanému v průběhu řízení, na které žalovaný nereagoval vůbec.

14. Sedmý žalobní bod žalobkyně věnovala námitce nesprávného hodnocení indicií a propouštěcí zprávy. Žalovaný hodnotil jednotlivé indicie a otázku propouštěcí zprávy izolovaně a bez jejich vzájemných souvislostí. V napadeném rozhodnutí tvrdí, že propouštěcí zpráva byla dochována a že ji převzala žalobkyně i její manžel, přičemž uvádí, že k jejímu předání mělo dojít dne 10. 10. 1993. Toto tvrzení však neodpovídá skutečnému průběhu událostí. Po propuštění z nemocnice žalobkyně propouštěcí zprávu při první kontrole osobně předala obvodní lékařce MUDr. Ch. v Meziboří. Od té doby tuto propouštěcí zprávu již nikdy neviděla. Následně se propouštěcí zpráva nenacházela ani ve zdravotnické dokumentaci u dalších ošetřujících lékařů, konkrétně u MUDr. M. v Litvínově a u MUDr. Š. v Meziboří, který rovněž potvrdil, že v dokumentaci chybí. Ve skutečnosti došlo dne 11. 10. 1993 před gynekologickým oddělením nemocnice v Mostě k předání tzv. „papíru“ manželovi žalobkyně. Nejednalo se o oficiální propouštěcí zprávu ani o chorobopis, jak žalovaný v rozhodnutí nepravdivě uvádí. Celá situace proběhla velmi rychle a účelově – personál oddělení, včetně primáře, byl předem informován o tom, kdy se manžel dostaví. Ještě před vydáním jakéhokoli dokumentu sestra manželovi žalobkyně odmítla umožnit nahlédnutí do předávaného dokumentu a sdělila mu, že nejprve musí podepsat potvrzení o převzetí propouštěcí zprávy a chorobopisu. Teprve po podpisu mu byl předán dokument. Ve skutečnosti však obdržel pouze cár papíru bez uvedení jména žalobkyně, bez názvu zdravotnického zařízení a bez chorobopisu. Bezprostředně po podpisu sestra odešla na oddělení, a to i přes manželovy námitky a rozhořčení nad obsahem předaného dokumentu. Celý postup tak působí jako předem naplánovaný a účelový. Údajná propouštěcí zpráva tak nebyla kompletní, nebyla zpětně založena do zdravotnické dokumentace žalobkyně a její existence je založena výlučně na formálním tvrzení žalovaného, nikoli na skutečném obsahu zdravotnických záznamů.

15. Žalovaný dále argumentuje tím, že v potvrzení MUDr. A. M. ze dne 8. 10. 1993 není uvedena zmínka o sterilizaci pravého vejcovodu. Tento závěr je však nelogický, neboť MUDr. M. v uvedeném potvrzení výslovně uvádí, že propouštěcí zpráva z hospitalizace v srpnu 1990 nebyla součástí ambulantní dokumentace. Pokud lékařka propouštěcí zprávu nikdy neměla k dispozici, je zcela přirozené, že v její dokumentaci nemohla být zaznamenána ani informace o případné sterilizaci pravého vejcovodu. Absence tohoto údaje tedy není důkazem neprovedení zákroku, ale naopak přímým důsledkem chybějící zdravotnické dokumentace.

16. V osmém žalobním bodě žalobkyně nesouhlasí s obranou žalovaného, kterou se brání námitce nepřiměřené délky řízení tvrzením, že se jednalo o velmi složitý případ a že žalobkyně údajně nespolupracovala, neboť svá tvrzení nepodepřela důkazy, neoznačila indicie a nedostavila se k nahlížení do spisu. Takové hodnocení je však účelové, nepravdivé a v rozporu se správním řádem. Řízení ve věci trvalo celkem dvaadvacet měsíců, aniž by byl

žalobkyni kdykoli oznámen zákonný postup podle ustanovení § 71 odst. 3 správního řádu, tedy prodloužení lhůty pro vydání rozhodnutí nebo důvody takového prodloužení. Po tuto dobu žalovaný žalobkyni neposkytoval žádné informace o průběhu řízení, čímž porušil zásadu rychlosti, transparentnosti a ochrany práv účastníka řízení.

17. Žalobkyně k tomu namítla, že po celou dobu řízení aktivně telefonicky komunikovala se správním orgánem, opakovaně předkládala písemně svá tvrzení, označovala dostupné indicie a upozorňovala na rozpory ve zdravotnické dokumentaci, zejména na zmizení propouštěcí zprávy po podání stížnosti v roce 1991. Žalovaný však na řadu těchto podnětů vůbec nereagoval nebo je odbyl formálními tvrzeními, aniž by je věcně vypořádal. Tvrzení, že žalobkyně „nepodepřela svá tvrzení důkazy“, přehlíží judikaturu NSS k zákonu č. 297/2021 Sb., podle níž nelze po žadatelkách požadovat prokázání nároku nade vší pochybnost, nýbrž postačí plausibilní tvrzení podpořené souborem indicií, které žalobkyně předložila (dlouhodobá neplodnost, výpovědi lékařek, stížnost z roku 1991, rozpory ve zdravotnické dokumentaci, potvrzení ze dne 8. 10. 1993 od MUDr. M., sdělení MUDr. Š., že propouštěcí zpráva z roku 1990 není v dokumentaci včetně sdělení, že žalobkyně již nemůže otěhotnět). Argument, že se žalobkyně nedostavila k nahlížení do spisu, je právně irelevantní. Správní řád neukládá účastníkovi povinnost osobně nahlížet do spisu, aby mohl uplatňovat svá práva. Povinností správního orgánu je naopak aktivně zjistit skutkový stav věci dle ustanovení § 3 a § 50 správního řádu, nikoli pasivně vyčkávat a následně tíží řízení přenášet na účastníka řízení. Nepřiměřená délka řízení byla způsobena především nečinností, chaotickým postupem a opakovaným odmítáním provést navržené důkazy ze strany žalobkyně a nikoli jejím jednáním. Žalovaný tím porušil zásadu rychlosti, hospodárnosti a součinnosti správního řízení

18. V závěrečném bodě žalobkyně poukázala na to, že zásah do její tělesné integrity, práva na rodinu a psychická zátěž byly zásadní. Žalovaný bagatelizoval osobní dopady, nesprávně interpretoval plodnost žalobkyně a přitom ignoroval relevantní důkazy, čímž porušil zásadu materiální pravdy při zjišťování skutkového stavu. Tento postup měl přímý dopad na právo žalobkyně na spravedlivé řízení a na možnost uplatnění nároku podle zákona o odškodnění za sterilizaci. Žalovaný nehodnotil skutečnosti komplexně, ignoroval výpovědi svědkyň, stížnost z roku 1991, dopisy a další klíčové indicie. Výsledkem je, že rozhodnutí nezohledňuje všechny relevantní aspekty situace žalobkyně ani subjektivní dopady, které jsou zásadní pro správné posouzení nároku.

19. Žalobkyně proto navrhl, aby soud zrušil žalobou napadené rozhodnutí ministra zdravotnictví o rozkladu včetně rozhodnutí ministerstva o zamítnutí žádosti o přiznání odškodnění a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

Vyjádření žalovaného k obsahu žaloby

20. Žalovaný s žalobou nesouhlasí a navrhl, aby ji soud zamítl. Uvedl, že žalobkyně v žalobě uvádí pouze argumentaci a přikládá listiny, které již uplatnila v řízení před správním orgánem. Žalovaný se se všemi jejími námitkami již vypořádal zejména v napadeném rozhodnutí ministra, včetně nepřiléhavých tvrzení o opomenutí důkazních návrhů žadatelky. Žalovaný má za to, že není třeba znovu reagovat na opakující se argumenty

žadatelky, proto plně odkazuje na argumentaci obsaženou v žalobou napadeném rozhodnutí ministra ve spojení s rozhodnutím ministerstva, která považuje za zákonná a věcně správná, reflektující podklady shromážděné ve správním spise.

Replika žalobkyně

21. Žalobkyně využila svého práva a k obsahu vyjádření žalovaného podala ve lhůtě stanovené soudem repliku, v níž uvedla, že se seznámila s vyjádřením žalovaného a setrvává v plném rozsahu na všech žalobních námitkách uvedených v žalobě. Nesouhlasí s tvrzením žalovaného, že se s námitkami uvedenými v rozkladu i v předcházejícím řízení dostatečně vypořádal. Podle žalobkyně jsou napadená rozhodnutí nepřezkoumatelná, skutkový stav nebyl řádně zjištěn a správní orgán nesprávně hodnotil provedené důkazy i účel zákona o odškodnění sterilizací, jak je podrobně rozvedeno v žalobě. Navrhla, aby soud žalobě vyhověl v plném rozsahu dle podaného petitu.

Průběh řízení před správním orgánem a obsah spisového materiálu

22. Žalobkyně se žádostí ze dne 22. 9. 2023 domáhala poskytnutí jednorázové peněžní částky za sterilizaci provedenou v rozporu s právem podle zákona č. 297/2021 Sb. V žádosti uvedla, že ke zdravotnímu výkonu zabráňujícím plodnosti (sterilizaci) došlo dne 30. 8. 1990 v nemocnici v Mostě, dnes provozované poskytovatelem zdravotních služeb, obchodní společností Krajská zdravotní a. s. - Nemocnice Most. K žádosti žadatelka připojila stížnost ze dne 27. 3. 1991 adresovanou tehdejší nemocnici s poliklinikou Most, odpověď poskytovatele ze dne 22. 4. 1991 na stížnost, potvrzení ze dne 8. 10. 1993 o tom, že nemá ve zdravotnické dokumentaci propouštěcí zprávu týkající se výkonu sterilizace žalobkyně. Stran rozhodných okolností žadatelka nejprve odkázala na svoji obsáhlou stížnost ze dne 27. 3. 1991, a dále uvedla, že v době před operačním výkonem [operace z důvodu mimoděložního těhotenství] byla ve velkém stresu a v rozhovoru lékařce MUDr. J. sdělila, že by chtěla provést sterilizaci, tj. „aby neměla děti“. MUDr. J. jí sdělila, že jí sterilizaci provede, ale že „je to mezi čtyřma očima s tím, že nedostane žádné finanční prostředky a nesmí to nikomu sdělit, ani manželovi, protože je to trestné“. Při následné kontrole u MUDr. Ch. z gynekologické ordinace v Meziboří žadatelka předala propouštěcí zprávu z nemocnice, ve které bylo uvedeno, že sterilizace nebyla provedena. Sdělila lékařce, že již děti mít nebude, že jí byla provedena sterilizace. Následně MUDr. Ch. sdělila, že dle propouštěcí zprávy mít děti žadatelka může, ale že se na vše zeptá v nemocnici. Při další kontrole MUDr. Ch. potvrdila, že sterilizace provedena byla. Následně manžel žadatelky podal výše uvedenou stížnost, avšak propouštěcí zpráva z nemocnice se záhadně ztratila. Co se týče odpovědi poskytovatele na stížnost, pak tu žadatelka považuje za lživou a účelově zmanipulovanou, aby budila důvěru.

23. Ministerstvo zdravotnictví si vyžádalo od poskytovatele kopii zdravotnické dokumentace žadatelky týkající se provedení zdravotního výkonu sterilizace. Poskytovatel sdělil, že žádná zdravotnická dokumentace týkající se provedení zdravotního výkonu sterilizace nebyla nalezena. Byla nalezena pouze zdravotnická dokumentace hospitalizace, která se shoduje s datem uvedeným žadatelkou, kdy bylo u žadatelky zjištěno mimoděložní těhotenství. Zaslal proto správnímu orgánu pouze dokumentaci z hospitalizace žalobkyně na gynekologicko-porodnickém oddělení v období od 30. 8. 1990 do 6. 9. 1990.

24. Žalobkyně byla následně dopisem ministerstva ze dne 18. 10. 2023, čj. MZDR 27681/2023-4/PRO, informována o stavu věci, byla podrobně poučena o hmotných a procesních právech a povinnostech v řízení, o ukončení shromažďování podkladů pro vydání rozhodnutí podle § 36 odst. 3 správního řádu, o právu se s podklady seznámit nahlédnutím do spisu před vydáním rozhodnutí, vyjádřit se k podkladům nebo navrhnout jejich doplnění, jaké důkazní prostředky a jakým způsobem lze v řízení navrhnout. Zejména byla vyzvána k návrhu důkazů prokazujících sterilizaci a doložení svých tvrzení o okolnostech prokazujících provedení sterilizace v rozporu s právem, konkrétně pak k označení důkazních prostředků ve vztahu k jejímu tvrzení o provedení sterilizace tajně, kdy o ni zažádala pouze mezi čtyřma očima.

25. Žalobkyně na zasláné podrobné poučení reagovala dopisem ze dne 23. 10. 2023, ve kterém uvedla, že sterilizace byla provedena při mimoděložním těhotenství, což dle žalobkyně potvrzuje dokument *Vyřízení stížnosti* ze dne 22. 4. 1991. Nesouhlasí s tvrzením ve *Vyřízení stížnosti*, že na zbývajícím pravém vejcovodu sterilizace provedena nebyla. Má za to, že byla, a odkazuje na svoji stížnost. Navrhla, aby ministerstvo vyžádalo zdravotnickou dokumentaci od MUDr. I. Š., ambulantního gynekologa, který žalobkyni tehdy údajně při ultrazvukovém vyšetření potvrdil, že nemůže mít děti. Současně sdělila, že je ochotna v nejkrajnějším případě podstoupit zvláštní vyšetření, které bude s ohledem na její zdravotní stav a věk co nejméně zatěžující, na prokázání její neplodnosti. Zopakovala tvrzení, že na zbývajícím vejcovodu byla provedena sterilizace současně při sterilizaci „*odněti vejcovodu*“ vlevo (salpingectomy l. sin) při mimoděložním těhotenství dne 30. 8. 1990.

26. Ministerstvo se následně znovu obrátilo na poskytovatele zdravotních služeb, aby jej vyzvalo k doplnění zdravotnické dokumentace žalobkyně o laboratorní výsledky a dokumentaci z miniinterrupce. Poskytovatel zdravotních služeb zaslal zdravotnickou dokumentaci z hospitalizace na gynekologicko-porodnickém oddělení v době od 12. 6. 1990 do 13. 6. 1990 (miniinterrupce), a v době od 30. 8. 1990 do 6. 9. 1990 (mimoděložní gravidita). Ministerstvo dále požádalo MUDr. I. Š., jenž byl označen žadatelkou coby možný zdroj zdravotnické dokumentace, o předložení kopie kompletní zdravotnické dokumentace týkající se sterilizace ze dne 30. 8. 1990. Dopis se však vrátil nevyzvednutý.

27. Žalované ministerstvo ze shromážděné zdravotnické dokumentace dovodilo, že žalobkyni byl proveden operační výkon salpingectomy vlevo (odstranění levého vejcovodu) dne 30. 8. 1990. Doložená zdravotnická dokumentace obsahuje dvě části z období dvou hospitalizací.

28. Žalobkyně byla přijata k první hospitalizaci dne 12. 6. 1990 k umělému přerušení těhotenství a propuštěna z hospitalizace dne 13. 6. 1990. Dne 12. 6. 1990 jí byla provedena miniinterrupce v 6. týdnu těhotenství.

29. Ke druhé hospitalizaci byla žalobkyně přijata dne 30. 8. 1990, v 2:20 hodin, jako neodkladné přijetí přivezena sanitou pro bolesti břicha a sangvinolentní výtok s podezřením na mimoděložní těhotenství a diagnózou tubárního potratu (velmi závažná komplikace) vlevo s následným operačním odstraněním vejcovodu vlevo. Žalobkyně byla propuštěna z hospitalizace dne 6. 9. 1990.

30. Anamnéza žalobkyně: 2 porody, z toho 1 porod císařským řezem, 2 umělé přerušení těhotenství, 1 mimoděložní těhotenství. V části dokumentace „*operace*“ je popsán průběh

operačního výkonu dne 30. 8. 1990, kdy po proniknutí do dutiny břišní, kde je nalezen celkem normální vnitřní genitál, pouze v ampulární části levé tuby je drobné modravé ložisko a z fimbrií (jemných výrůstků) odkapává tmavá krev, provedeno odstranění vejcovodu vlevo a vynětí děložního rohu vlevo. Mesosalpinx (závěs vejcovodu) je ošetřen silonovými opichy a roh děložní ctg stehy.

31. Ve stručném záznamu z anestézie ze dne 30. 8. 1990 je obsažena diagnóza a výkon – mimoděložní těhotenství, salpingectomy vlevo.

32. Z dokumentace je podle žalovaného zřejmé, že žalobkyni byla provedena salpingectomie, avšak pouze na jejím levém vejcovodu. Tento zákrok proto nevedl k její neplodnosti, neboť pravý vejcovod zůstal nedotčen. Nadto z dokumentace vyplývá, že se jednalo o neodkladný výkon, neboť zdravotní stav žadatelky v době jejího přijetí do nemocnice byl velmi vážný z důvodu vnitřního krvácení. Lze tudíž aplikovat ustanovení § 23 odst. 4 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů („zákon č. 20/1966 Sb.“), které stanoví podmínky, při jejichž splnění lze provést zdravotní zákrok bez souhlasu pacienta. Zákrok, který žalobkyně podstoupila, byl tedy dle žalovaného proveden v souladu s tehdejšími právními předpisy a nelze jej ani podřadit pod zákon č. 297/2021 Sb.

33. Žalovaný uzavřel, že zdravotnická dokumentace prokazuje, že sterilizaci žadatelka nepodstoupila. Proto rozhodnutím ze dne 30. 7. 2025, čj. MZDR 27681/2023-16/PRO, žádost žalobkyně zamítl a požadovanou jednorázovou peněžní částku jako odškodnění za protiprávní sterilizaci žalobkyni nepřiznal.

34. Proti uvedenému rozhodnutí žalobkyně brojila rozkladem, který odůvodnila po obsahové stránce shodně s argumentací, kterou následně uplatnila i v nyní posuzované správní žalobě. Své námitky shrnula tak, že ministerstvo nesprávně posoudilo skutkový stav, když dospělo k závěru, že žalobkyni byla provedena pouze salpingektomie vlevo, že druhý vejcovod zůstal zachován, a že tak nedošlo k zákroku trvale omezujícího plodnost. Žalobkyně má za to, že jí byla sterilizace v rozporu s právem skutečně provedena, proto už nikdy neotěhotněla. Ministerstvo neprovedlo dle názoru žalobkyně náležité posouzení rozhodujících skutečností.

35. O podaném rozkladu rozhodl ministr zdravotnictví žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 21. 11. 2025, čj. MZDR-28059/2025-3/PRO, rozklad neshledal důvodným a proto jej podle § 152 odstavec 6 písm. b) správního řádu zamítl. Z odůvodnění rozhodnutí o rozkladu se podává, že ministerstvo v napadeném rozhodnutí dospělo na základě shromážděných podkladů ke správnému závěru, že žadatelce byla provedena salpingectomie vlevo, avšak pravý vejcovod zůstal nedotčen, dne 30. 8. 1990 nedošlo k jeho sterilizaci. Z tehdejších důkazů vyplývá, že u žadatelky nebyla provedena na pravém vejcovodu sterilizace. Pokud tedy jde o pravý vejcovod, u žadatelky nebylo prokázáno splnění již první podmínky pro přiznání nároku na odškodnění. Pokud jde o argumentaci žadatelky, pak ta v rozkladu opakuje svá tvrzení z žádosti o tom, co měly říct jiné osoby, a namítá, že ministerstvo náležitě tvrzení žadatelky neposoudilo. Ministerstvo se však ke komunikaci mezi žadatelkou a zdravotníky vyjádřilo na straně 5 a 6 napadeného rozhodnutí, a to v rámci vypořádání Stížnosti ze dne 27. 3. 1991 (dále také jen „Stížnost“), neboť Stížnost obsahuje komunikaci mezi žadatelkou a zdravotnickými pracovníky. Na toto vypořádání ministerstva ministr odkázal s tím, že správní orgán není povinen reagovat na každou jednotlivou větu nebo argument, pokud je zřejmé, jaké stanovisko k předmětné otázce zaujímá. Pokud žalobkyně

argumentuje obsahem Stížnosti manžela ze dne 27. 3. 1991, která však sama o sobě neprokazuje provedení sterilizace, má žalovaný za to, že tato stížnost v zásadě směřuje proti komunikaci lékařek MUDr. J. a MUDr. Ch. s žadatelkou, že jí MUDr. J. údajně slíbila zákrok, který měla údajně označit za trestný (citace ze strany 7 - „*Já jsem mu sdělil, že jsme tady proto, aby nám jako kompetentní člověk řekl, proč to lékařky řekly...*“). Manžel žadatelky Ondřej Kocur se dožadoval vysvětlení, proč lékařky řekly to, co řekly, a závěrem požadoval konfrontaci obou lékařek. Dle Stížnosti bylo opakovaně stěžovateli řečeno, že ve zdravotnické dokumentaci je napsáno, že ke sterilizaci nedošlo. Proti nynějšímu tvrzení žadatelky, že jí byla provedena sterilizace, stojí tvrzení MUDr. S. Z., tehdejšího ředitele NsP II. typu v Mostě, primáře MUDr. O. (viz vyjádření primáře ve Stížnosti i samotný obsah Vyřízení stížnosti), že „*sterilizace na zbývajícím vejcovodu nebyla provedena.*“, a to z důvodu, že MUDr. J. během operace od této sterilizace upustila. Dále totéž dokazuje také tehdejší vyjádření MUDr. J. zaznamenané ve Stížnosti.

36. Závěr ministerstva, že sterilizace na pravém vejcovodu nebyla žadatelce provedena, je tedy podle ministra několikrát důkazně podložen dokumenty z tehdejší doby (1. operačním protokolem, 2. Vyřízením stížnosti, 3. Stížností), a je tudíž vyvráceno tvrzení žadatelky, že byla sterilizována (na pravém vejcovodu).

Řízení před soudem

37. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů (ustanovení § 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s. ř. s.“), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti. Vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

38. Městský soud o věci rozhodl bez jednání, jelikož s takovým postupem žalobkyně i žalovaný souhlasili (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Důvodem pro nařízení jednání nebylo ani dokazování, neboť veškeré listiny potřebné pro rozhodnutí jsou obsaženy ve správním spisu, jímž se dokazování neprovádí (viz např. rozsudek NSS ze dne 29. 1. 2009, čj. 9 Afs 8/2008-117, dostupný, stejně jako všechna zde dále citovaná rozhodnutí, též online na www.nssoud.cz).

39. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené.

Právní úprava

40. Podle ustanovení § 2 zákona č. 297/2021 Sb. je oprávněnou osobou fyzická osoba, která se podrobila v období od 1. 7. 1966 do 31. 3. 2012 ve zdravotnickém zařízení na území, které je součástí území České republiky, sterilizaci v rozporu s právem.

41. Podle ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 297/2021 Sb. *sterilizací v rozporu s právem se pro účely tohoto zákona rozumí zdravotní výkon zabráňující plodnosti, k jehož provedení oprávněná osoba neudělila souhlas, nebo souhlas udělila při takovém porušení právních předpisů upravujících v rozhodném období provedení zdravotního výkonu zabráňujícího plodnosti anebo za takových okolností, jež vylučují nebo vážně narušují svobodu a prostotu omylu uděleného souhlasu.*

42. Podle ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 297/2021 Sb. *na řízení o přiznání nároku se použije správní řád, pokud tento zákon nestanoví jinak.*

43. Podle ustanovení § 6 odst. 2 zákona č. 297/2021 Sb. *státní orgány, jakož i právnické a fyzické osoby jsou povinny na výzvu ministerstva poskytnout nezbytnou součinnost potřebnou ke zjištění skutkového stavu věci bez důvodných pochybností, zejména předložit listiny či jiné důkazní prostředky.*

44. Podle ustanovení § 3 správního řádu *nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.*

45. Podle ustanovení § 4 odst. 2 správního řádu *správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejích právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.*

46. Podle ustanovení § 27 zákona o péči a zdraví lidu, *ve znění účinném k období sterilizace, sterilizace se smí provést jen se souhlasem nebo na vlastní žádost osoby, u níž má být sterilizace provedena, a to za podmínek stanovených ministerstvem zdravotnictví.*

47. Pro splnění podmínky vyžadované § 27 zákona o péči o zdraví lidu, tedy provedení sterilizace se souhlasem či na žádost pacienta, které se z výše uvedeného jeví za stávajícího obsahu správního spisu jako nejasné, je dle soudu rozhodná také okolnost řádného poučení pacientky ze strany lékaře o charakteru zákroku, jak to vyžaduje § 23 zákona o péči o zdraví lidu.

48. Konkrétní podmínky pro provedení sterilizace obsahovala v rozhodné době směrnice Ministerstva zdravotnictví České socialistické republiky č. 1/1972, o provádění sterilizace (dále jen „směrnice“).

49. Podle § 2 písm. b) směrnice *„Sterilizace je přípustná, provádí-li se ve zdravotnickém zařízení na vlastní žádost nebo se souhlasem osoby, u níž má být sterilizace provedena, na zdravotních pohlavních orgánech ženy, jestliže by těhotenství nebo porod vážně ohrozily život ženy nebo jí způsobily těžkou a trvalou poruchu zdraví.“*

50. Podle § 3 věta před středníkem směrnice *„Seznam indikací, jež mohou být důvodem k provedení sterilizace podle § 2 písm. b) až f), je v příloze těchto směrnic;“*

51. Podle § 5 odst. 1 písm. b) věta první směrnice *„O tom, že sterilizace je indikována, rozhoduje: v případech podle § 2 písm. b) až g) lékařská komise k tomu účelu ustavená (sterilizační komise).“*

52. Podle § 11 směrnice *„Je-li o žádosti rozhodnuto kladně, pošle předseda žadatelku (žadatele) s doporučením na ženské (urologické nebo chirurgické) oddělení, jehož vedoucí je členem komise. Zároveň tam zašle opis protokolu, který se stane součástí chorobopisu. Před zákrokem podepíše osoba, u níž má být sterilizace provedena, popřípadě její zákonný zástupce (opatrovník), prohlášení, že s provedením sterilizace souhlasí a že bere na vědomí písemné poučení o tom, do jaké míry je sterilizační zákrok reparaibilní.“*

53. Podle oddílu XIV. bod 3. Příl. Seznam indikací, jež mohou být důvodem k provedení sterilizace ke směrnici byla Indikace porodnicko-gynekologická: *„Při více dětech, do 35. roku po čtyřech dětech, u žen po 35. roku věku po třech dětech.“*

54. Poté, co soud přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Posouzení důvodnosti žalobních bodů

55. Soud předně konstatuje, že ve skutkově obdobných věcech již opakovaně rozhodoval (např. rozsudky ze dne 15. 11. 2022, čj. 14 Ad 9/2022-33, ze dne 28. 2. 2023 čj. 6 Ad 14/2022-27, a zejména rozsudek ze dne 14. 2. 2024, čj. 8 Ad 20/2022-41).

56. Je povinností státu chránit osoby před zakázaným špatným zacházením v kontextu sterilizace romských žen bez informovaného souhlasu (srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 8. 11. 2011, *V. C. proti Slovensku*, stížnost č. 18968/07). Zákon č. 297/2021 Sb. má za cíl zpětně odčinit zásahy do lidských práv žen, jimž byla v minulosti bez zákonem vyžadovaného poučení anebo dokonce bez jejich souhlasu provedena sterilizace. Za tyto protiprávní zákroky stát přijal plnou odpovědnost a zavázal se vyplatit poškozeným osobám odškodnění v podobě jednorázových peněžních částek (srov. též hlavní principy zákona č. 297/2021 Sb. uvedené v části B.1. důvodové zprávy k tomuto zákonu).

57. Problematika odškodňování za protiprávní sterilizaci podle zákona č. 297/2021 Sb. se vyznačuje mnohými specifiky, která NSS přehledně shrnul v rozsudku ze dne 4. 7. 2024, čj. 9 As 61/2023-65, publikovaném pod č. 4623/2024 ve Sbírce. NSS. Jedná se především o následující skutečnosti: a) stát již přijetím citovaného zákona výslovně přijal odpovědnost za protiprávně provedené sterilizace, k nimž došlo v minulosti, b) potřeba zabezpečit účinné prostředky nápravy těchto minulých křivd, c) nezvyklost a atypičnost dokumentů, které by mohly provedení sterilizace prokázat, a s tím spojená pravděpodobnost důkazní nouze na straně žadatelek, d) aspekt rasové diskriminace, jelikož značnou část obětí protiprávních sterilizací v České republice tvoří romské ženy. Jde tedy o natolik unikátní situaci, že v řízení podle zákona o odškodnění za sterilizaci nelze mechanicky aplikovat běžné požadavky uplatňující se v jiných (standardních) řízeních o žádostech. Zvláštní situace totiž vyžaduje zvláštní prostředky. Specifičnost těchto řízení se pak projeví ve dvou základních rovinách, které jsou nicméně vzájemně propojené: zaprvé v požadavcích na postup správních orgánů při posuzování žádosti a zadruhé v nárocích kladených na žadatelky v rovině povinnosti tvrzení a povinnosti důkazní.

58. Soud předně uvádí, že žalované rozhodnutí považuje za přezkoumatelné, nepřisvědčuje tak námitce žalobkyně, že napadené rozhodnutí je zatíženo vadou nepřezkoumatelnosti. Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat. Má-li být rozhodnutí přezkoumatelné, musí být z odůvodnění dotčeného rozhodnutí zřejmé, jaký skutkový stav vzal posuzující orgán za rozhodný a jak uvážil o pro věc podstatných skutečnostech, resp. jakým způsobem postupoval při posuzování těchto skutečností. (viz rozsudky NSS ze dne 1. 6. 2005, čj. 2 Azs 391/2004-62, ze dne 21. 8. 2008, čj. 7 As 28/2008-76, či ze dne 21. 5. 2015, čj. 7 Afs 69/2015-45).

59. Současně je ovšem nutné zdůraznit, že nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 19. 2. 2008, čj. 7 Afs 212/2006-74).

60. V nyní projednávané věci jsou z napadeného rozhodnutí patrný zcela konkrétně důvody, které vedly správní orgán k zamítnutí žádosti. Námitka uplatněná žalobkyní je dle soudu

obsahově námitkou nezákonnosti spočívající ve vadě řízení před správními orgány podle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Soud v této souvislosti poukazuje na to, že sama žalobkyně se závěry obsaženými v napadeném rozhodnutí věcně polemizuje a vznáší ve vztahu k nim konkrétní námitky, což by dozajista nebylo možné, pakliže by byly zatíženy vadou nepřezkoumatelnosti. Proto soud tuto námitku žalobkyně shledal nedůvodnou.

61. Podle § 11 směrnice, na který zákon o zdraví lidu výslovně odkazuje, platilo, že po schválení sterilizace sterilizační komisí a před uskutečněním samotného sterilizačního zákroku podepíše osoba, u níž má být sterilizace provedena, popřípadě její zákonný zástupce (opatrovník), prohlášení, že s provedením sterilizace souhlasí a že bere na vědomí písemné poučení o tom, do jaké míry je sterilizační zákrok reparaibilní

62. Směrnice tedy vyžadovala tři kroky, které vedly k tomu, aby mohl být zákrok proveden. Prvním bylo podání žádosti, druhým schválení komisí a třetím byl podpis *Prohlášení, že s provedením sterilizace souhlasí a že bere na vědomí písemné poučení o tom, do jaké míry je sterilizační zákrok reparaibilní.* Současně však podle zákona o péči o zdraví lidu měla být zároveň poučena o účelu a povaze poskytované zdravotní péče a každého vyšetřovacího nebo léčebného výkonu, jakož i o jeho důsledcích, alternativách a rizicích ve smyslu § 23 zákona č. 20/1966 Sb.

63. K přiznání jednorázové peněžní částky podle zákona č. 297/2021 Sb. tak může dojít za předpokladu splnění čtyř podmínek, a sice a) podání žádosti do 3 let od účinnosti tohoto zákona, b) žadatelka byla podrobena sterilizaci, c) ke sterilizaci došlo v rozhodném období od 1. 7. 1966 do 31. 3. 2012 a d) sterilizace byla provedena v rozporu s právem. V nyní posuzované věci byla splněna podmínka první, spornými zůstaly podmínka druhá a třetí. Při posuzování poslední podmínky se pak správní soudy opírají především o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2024, čj. 9 As 61/2023 - 65. V něm bylo deklarováno, že je třeba stanovit rozumnou rovnováhu mezi povinností tvrzení a důkazní, jež stíhá žadatelky a povinností správního orgánu zjistit stav věci bez důvodných pochybností v nezbytném rozsahu.

64. Naopak k zamítnutí žádosti o peněžní částku za protiprávní sterilizaci z důvodu neprokázání naplnění hmotněprávních podmínek nároku mohou správní orgány přistoupit ve třech případech. *Zprvé*, pokud správní orgán obstará zdravotnickou dokumentaci, z níž zjistí, že ke sterilizaci žadatelky buď nedošlo, nebo nebyla protiprávní (typicky byla provedena na základě jejího nezpochybnitelného informovaného souhlasu), a současně nic nebude nasvědčovat nedůvěryhodnosti takové zdravotnické dokumentace. *Druhým případem* zamítnutí žádosti poté bude situace, kdy i navzdory neexistence zdravotnické dokumentace nebudou žadatelčina tvrzení na první pohled hájitelná a pokud správní orgán ani přes případné vlastní kroky ke zjištění stavu věci nezjistil nic, co by nasvědčovalo jejich důvěryhodnosti. Konečně *třetím případem* zamítnutí žádosti bude situace, kdy žadatelka sice přdestře hájitelná a na první pohled pravděpodobná tvrzení, správní orgán je však zpochybní a prokáže, že existuje jiné objektivní vysvětlení popsanych dějů a skutečností.

65. Soud se ztotožnil s názorem žalovaného vyjádřeným v žalobou napadených rozhodnutích správních orgánů obou stupňů, že předpokladem vyhovění žádosti o poskytnutí jednorázové peněžní částky za sterilizaci provedenou v rozporu s právem je prokázání toho, že žadatelka podstoupila v rozhodném období sterilizaci (zákrok zabraňující

plodnosti) ve zdravotnickém zařízení na území dnešní České republiky, a dále že se tak stalo při opravdu vážném rozporu s tehdejší právní právní ve smyslu § 3 odst. 1 zákona č. 297/2021 Sb. Pokud není první podmínka splněna, je logicky bezpředmětné se zabývat splněním podmínky druhé, tj. zda došlo k porušení předpisů při udělování souhlasu k jinému zákroku, který žadatelka podstoupila nebo i nakonec nepodstoupila.

66. Jedná-li se o otázku, do jaké míry tíží jednotlivé žadatelky o odškodnění břemeno tvrzení a břemeno důkazní, NSS dospěl k závěru, že po nich nelze spravedlivě požadovat, aby samy vždy a nade vší pochybnost prokázaly naplnění zákonných předpokladů pro přiznání peněžní částky. Naopak postačí, pokud žadatelka o peněžitou dávku předestře *na první pohled plausibilní tvrzení*, že v rozhodném období podstoupila sterilizaci v rozporu s právem. Musí se přitom jednat o tvrzení *hájitelné*, které bude podepřeno *indiciemi*, jež ve svém souhrnu nepřipouštějí *jiné racionální vysvětlení situace či chování jednotlivých účastníků*, než že k protiprávní sterilizaci žadatelky *pravděpodobně* došlo tak, jak tvrdí. To platí tím spíše tehdy, pokud došlo ke skartaci zdravotní dokumentace, za níž žadatelky nemohou.

67. O jaké indicie vypovídající o hájitelnosti tvrzení se může jednat, bude záležet vždy na okolnostech konkrétní věci. Může se však jednat v zásadě o cokoli, co bude svědčit ve prospěch žadatelčiných tvrzení (např. vysvětlení žadatelky, její osobní a rodinná situace, chování v minulosti, jí předložené doklady, jiné známé skutečnosti atd.). Pokud tyto indicie svědčí pravděpodobnosti, že k nezákonné sterilizaci žadatelky mohlo skutečně dojít tak, jak uvádí, bude s ohledem na její důkazní nouzi nutné považovat žádost za oprávněnou, ledaže správní orgán prokáže, že ke skutečnostem žadatelkou tvrzeným dojít nemohlo (rozsudek čj. 9 As 61/2023-65, bod 33, nebo nedávný rozsudek NSS ze dne 8. 10. 2025, čj. 1 As 152/2025-32, bod 30).

68. Soud poté, co se seznámil s obsahem spisového materiálu, ověřil, že ve zdravotnické dokumentaci lze mít za zdokumentované, že žalobkyni byla dne 30. 8. 1990 provedena salpingektomie vlevo z důvodu mimoděložního těhotenství jako neodkladný život zachraňující výkon pro vnitřní krvácení, kdy podle § 23 odst. 4 zákona č. 20/1966 Sb. bylo možno provést zdravotní zákrok i bez souhlasu pacienta. Ministerstvo správně dospělo k závěru, že levostranný zákrok byl proveden v souladu s tehdejšími právními předpisy a nelze jej podřadit pod právní režim zákona č. 297/2021 Sb. Žalobkyně tento skutkový a právní závěr nijak nerozporela ani v řízení o rozkladu, ani v podané žalobě jej nečiní sporným, lze tedy mít za to, že na levém vejcovodu byla provedena legální salpingektomie z důvodu mimoděložního těhotenství.

69. Žalobkyně rozporuje závěry vyjádřené v obou napadených rozhodnutích ohledně provedení sterilizačního zákroku na pravém vejcovodu při stejné operaci dne 30. 8. 1990. Ze spisového materiálu, který soudu předložil žalovaný, vyplývá, že žalovaný měl při svém rozhodování k dispozici zdravotnickou dokumentaci, která se vztahuje k tvrzenému provedení sterilizace žalobkyně, přičemž další zdravotnická dokumentace z období po zákroku, včetně propouštěcí lékařské zprávy zdravotnického zařízení, ve spisové dokumentaci chybí.

70. Přitom žalobkyně již v žádosti ze dne 22. 9. 2023 žalovanému předestřela svoji skutkovou verzi, která spočívá v tom, že u ní došlo v době operačního výkonu mimoděložního těhotenství v nemocnici v Mostě dne 30. 8. 1990 k protiprávní sterilizaci. Žalobkyně blíže

popsala okolnosti, za nichž mělo ke sterilizaci dojít, a uvedla, že ji o tomto zákroku nikdo s předstihem neinformoval

a až během okamžiků bezprostředně předcházejících porodu (s nastupujícími účinky anestezie) se MUDr. J. měla dotázat, zda se sterilizací souhlasí. Žalobkyně rovněž odkázala na obsah stížnosti ze dne 27. 3. 1991 a na stanovisko jejího manžela O. K. poté, co mu sdělila informaci o provedení sterilizace.

71. V posuzované věci je nesporné, že stěžejní podklad, na jehož základě by bylo možné objasnit, zda v rámci operačního výkonu dne 30. 8. 1990 byla či nebyla u žalobkyně provedena sterilizace i na pravém vejcovodu, jímž by byly propouštěcí zpráva z mostecké nemocnice nebo dokumentace vedená o žalobkyni MUDr. Ch. a MUDr. Š., chybí, a to nikoli v důsledku pochybení žalobkyně. Ta se proto objektivně ocitla v důkazní nouzi, která byla primárně způsobena okolnostmi nezávislými na její vůli a nelze jí je klást k tíži. Za těchto okolností předložila na podporu svých tvrzení písemnou stížnost manžela, její vyřízení ze dne 22. 4. 1991, stížnost manžela žalobkyně ze dne 27. 3. 1993 a následně, v návaznosti na výzvu žalovaného, navrhla vyžádání zdravotnické dokumentace od MUDr. I. Š. a provedení vlastního lékařského vyšetření.

72. Žalovaný tomuto důkaznímu návrhu vyhověl a vyžádal od MUDr. Š. dodání zdravotnické dokumentace žalobkyně, nicméně písemnost obsahující žádost se vrátila nedoručena. Žalovaný odmítl provedení navrhovaného důkazu lékařským vyšetřením žalobkyně a o získání její zdravotnické dokumentace od MUDr. Ch. a MUDr. Š. se již nepokusil, další dokazování neprováděl a žádost žalobkyně zamítl pro neunesení důkazního břemene.

73. Nejvyšší správní soud v odůvodnění rozsudku ze dne 8. 10. 2025, čj. 1 As 152/2025-32, k problematice dokazování v tomto typu řízení uvedl, že v případě neexistence zdravotnické dokumentace se žadatelka pro prokázání důvodnosti svého nároku typicky ocitne v důkazní nouzi, a to i po řádně poskytnutém poučení a snaze správního orgánu veškeré dostupné dokumenty skutečně získat. Skartaci zdravotnické dokumentace, k níž často dochází protiprávně, však nelze klást k tíži žadatele. Nelze totiž přehlédnout, že do důkazní nouze se dostávají v důsledku jednání státu samotného, jeho složek, či organizací veřejnou mocí zřizovaných (bod [27] citovaného rozsudku

74. Jedná-li se o otázku, do jaké míry tíží žadatelky břemeno tvrzení a břemeno důkazní, NSS v bodě [30] naposledy citovaném rozsudku dospěl k závěru, že po nich nelze spravedlivě požadovat, aby samy vždy nade vší pochybnost prokázaly naplnění zákonných předpokladů pro přiznání peněžní částky. Naopak postačí, pokud žadatelka o peněžitou dávku předestře na první pohled plausibilní tvrzení, že v rozhodném období podstoupila sterilizaci v rozporu s právem. Musí se přitom jednat o tvrzení hájitelné, které bude podepřeno indiciemi, jež ve svém souhrnu nepřipouštějí jiné racionální vysvětlení situace či chování jednotlivých účastníků, než že k protiprávní sterilizaci žadatelky pravděpodobně došlo tak, jak tvrdí. O jaké indicie vypovídající o hájitelnosti tvrzení se může jednat, bude záležet vždy na okolnostech konkrétní věci. Může se však jednat v zásadě o cokoli, co bude svědčit ve prospěch žadatelčiných tvrzení (např. vysvětlení žadatelky, její osobní a rodinná situace, chování v minulosti, jí předložené doklady, jiné známé skutečnosti atd.). Pokud tyto indicie svědčí pravděpodobnosti, že k nezákonné sterilizaci žadatelky mohlo skutečně dojít tak, jak

uvádí, bude s ohledem na její důkazní nouzi nutné považovat žádost za oprávněnou, ledaže správní orgán prokáže opak. V zásadě je tak v řízení o žádostech o peněžitou částku za nezákonnou sterilizaci podle zákona č. 297/2021 Sb. k překonání běžně nastávající důkazní nouze na straně žadatelek nutné využít podobné řešení, jaké se již uplatňuje například ve sporech z diskriminace v podobě sdílení důkazního břemene (k tomu analogicky např. nález Ústavního soudu ze dne 8. 10. 2015, sp. zn. III. ÚS 880/15, či rozsudek Soudního dvora EU ze dne 17. 7. 2008 ve věci *Coleman*, C-303/06).

75. Z uvedeného plyne, že v řízení o žádostech o jednorázovou peněžní částku za protiprávně provedenou sterilizaci není situace, kdy se žadatelka ocitne v důkazní nouzi, nikterak neobvyklá. Na tuto situaci ostatně reagovali již předkladatelé zákona č. 297/2021 Sb. v důvodové zprávě, v níž výslovně uvedli, že nárok žadatelky lze prokazovat „též *všemi důkazními prostředky, které mohou přispět k objasnění věci, zejména výpověďmi oprávněné osoby a svědků, znaleckými posudky a odbornými vyjádřeními, věcmi, listinami apod.*“ Současně se v daném správním řízení (podstatně silněji než v jiných typech řízení o žádostech) uplatní zásada materiální pravdy, z níž krom jiného vyplývá, že správní orgán je povinen vyvinout v součinnosti s žadatelkou maximální možné úsilí k zajištění důkazů, které by umožňovaly rozhodnout o žádosti bez důvodných pochybností.

76. V nyní posuzované věci si však žalovaný takto nepočínal. Žalobkyni sice poučil o tom, jaké důkazy může za účelem prokázání nároku na odškodnění za protiprávní sterilizaci navrhopat. Jednalo se však o výzvu veskrze obecnou, která nebyla žádným způsobem individualizovaná ve vztahu k situaci žalobkyně. V posuzované věci je zřejmé, že žalovaný neměl za prokázané ani tolik, zda byla u žalobkyně v minulosti provedena sterilizace (natožpak její protiprávnost). Za těchto okolností bylo jeho povinností žalobkyni navést, jakým konkrétním způsobem může spornou skutečnost prokázat. NSS ve své již ustálené judikatuře opakovaně opakuje, že v řízení o žádosti o jednorázovou peněžitou částku za protiprávní sterilizaci je nezbytné (s ohledem na specifický charakter řízení, skutečnost, že žadatelkami jsou obvykle zranitelné osoby, které nadto na rozdíl od žalovaného nedisponují potřebnými odbornými znalostmi z oblasti lékařství apod.), aby správní orgán podal žadatelkám pomocnou ruku a vysvětlil jim, které důkazy jsou pro účely prokázání sporných skutečností relevantní.

77. Pokud žalobkyně nad rámec svých důkazních návrhů uváděla, že již nemá na podporu svých tvrzení k dispozici žádné další podklady (či si toho minimálně není vědoma), bylo povinností žalovaného, aby i ze své vlastní iniciativy označil v obecné rovině případné v úvahu přicházející důkazy, které jsou způsobilé provedení sterilizace prokázat (např. si od žalobkyně vyžádat seznam praktických lékařů a specialistů, k nimž v minulosti docházela, označit konkrétní lékařské vyšetření, jemuž se lze za účelem prokázání sterilizace podrobit apod.). Takto však žalovaný neučinil a ponechal veškerou iniciativu na žalobkyni, která je právním i lékařským laikem.

78. Výzva adresovaná žalobkyni tak podle názoru soudu nesplňuje požadavky vyplývající z recentní judikatury a proto nelze mít za to, že se žalobkyni dostalo v průběhu správního řízení dostatečného poučení. K tomu přistupují další nedostatky spočívající v tom, že, pokud již žalobkyně nějaké důkazy označila či předložila, žalovaný je buď blíže nezohlednil (vyjádření resp. stížnost manžela žalobkyně, vyřízení stížnosti), či je dokonce řádně

neprovedl (opakovaný pokus o zajištění zdravotnické dokumentace MUDr. Š., lékařské vyšetření žalobkyně). Tím žalovaný znemožnil provedení důkazů, které byly způsobilé vnést do situace více světla a případně potvrdit skutkovou verzi předkládanou žalobkyní, čímž zhoršil již tak značně nepříznivou důkazní situaci.

79. Žalovaný vyšel z předpokladu, že tvrzení žalobkyně nemohou prokazovat provedení sterilizace (natožpak její protiprávnost). Městský soud v Praze souhlasí se žalovaným, že shromážděné podklady provedení sterilizace jednoznačně neprokazují. Ve smyslu citované judikatury však po žalobkyni ani nelze spravedlivě žádat, aby v situaci, kdy její zdravotnická dokumentace není úplná, nade vši pochybnost prokázala splnění předpokladů pro přiznání jednorázové peněžní částky za protiprávní sterilizaci. Naopak postačí, pokud předestře hájitelné tvrzení, které bude podepřené dalšími indiciemi. Poté již dochází k přenosu důkazního břemene na správní orgán. Žalovaný považoval tvrzení žalobkyně za plausibilní, poukázal však na absenci jakýchkoliv relevantních indicií. Přehlédl však, že za takovou indicii lze již za současného stavu považovat minimálně nedostatečnost zdravotnické dokumentace žalobkyně, obsah stížností jejího manžela, který jí předestřenou verzi potvrdil.

80. To znamená, že v nyní posuzované věci podle názoru soudu existují některé indicie, jež posilují žalobkynina tvrzení, že jí operující lékařka MUDr. J. i její praktická lékařka MUDr. Ch. měly potvrdit provedení sterilizace. První indicií je stížnost jejího manžela již v roce 1991, kdy o budoucím možném odškodnění za protiprávní sterilizaci nebylo nic známo a kdy stížnosti na výkon lékařské péče obdobného rázu nebyly vůbec běžné. Nedostatek součinnosti při opatření dokumentace od MUDr. Š., jež měla rovněž potvrdit skutkovou verzi žalobkyně, lze rovněž přičíst k tíži žalovanému a vše současně dodává podané žalobě hodně autentičnosti, kterou neměly ani mnohé jiné případy, v nichž žadatelky uspěly. Druhou indicií je dobové vyřízení této stížnosti, které v podstatě potvrzuje, že lékařky informaci o provedení obostranné sterilizace žalobkyni skutečně řekly. Jakkoli samotné provedení sterilizace toto vyřízení odmítlo, lze si jen těžko představit opak, pokud je zřejmé, že žalobkyně se sterilizací nesouhlasila.

81. Jak již soud připomněl výše, podle rozsudku NSS sp. zn. 9 As 61/2023 správní orgán může zamítnout žádost, pokud 1. existuje důvěryhodná zdravotnická dokumentace, z níž vyplývá, že ke sterilizaci žadatelky buď nedošlo, nebo nebyla protiprávní (typicky k ní došlo na základě nezpochybnitelného informovaného souhlasu), 2. zdravotnická dokumentace neexistuje, tvrzení žadatelky nejsou na první pohled hájitelná a současně správní orgán ani navzdory své snaze nezjistil nic, co by nasvědčovalo jejich důvěryhodnosti, a konečně 3. žadatelka předestřela hájitelná a na první pohled pravděpodobná tvrzení, správní orgán je však zpochybnil a prokázal, že existuje jiné objektivní vysvětlení popsanych dějů a skutečností.

82. Za výše popsané situace – i s ohledem na absenci propouštěcí zprávy – soud uzavírá, že správní orgán dosud nemá důvěryhodnou zdravotní dokumentaci, která by prokázala, že ke sterilizaci nedošlo, a že naopak žalobkyně nabídla plausibilní verzi událostí, kterou by měl žalovaný dokazováním vyvrátit. Žalovaný však nepostavil na jisto ani to, zda byla žalobkyně vůbec sterilizovaná, ačkoli je odpovědný za zjištění skutkového stavu. Závěry, na nichž stojí obě vydaná rozhodnutí žalovaného, jsou přinejmenším předčasné.

83. Povinností žalovaného bylo zhodnotit všechny shromážděné podklady s ohledem na zásadu volného hodnocení důkazů vyjádřenou v § 50 odst. 4 správního řádu, a to každý samostatně, jakož i v jejich vzájemné souvislosti a přihlédnout ke všemu, co vyšlo v řízení najevo. Žalovaný na tuto svoji povinnost rezignoval a odmítl se obsahem uvedených důkazů a důkazních návrhů jakkoliv zabývat. Tím soud samozřejmě netvrdí, že by k prokázání nároku na jednorázovou peněžní částku bez dalšího postačovalo jakékoliv (dalšími indiciemi nepodložené) tvrzení žadatelky, že byla v minulosti podrobena protiprávní sterilizaci.

84. V nyní posuzované věci však bylo povinností žalovaného zabývat se tím, zda skutková verze předestřená žalobkyní představuje hájitelné tvrzení ve smyslu ustálené judikatury NSS. Žalovaný se tak měl v první řadě zabývat tím, zda jsou tvrzení žalobkyně hodnověrná, konzistentní, či zda její popis událostí koresponduje s tím, jakým způsobem a v jakých konkrétních zdravotnických zařízeních k protiprávním sterilizacím v minulosti obvykle docházelo (tyto skutečnosti musí být žalovanému, s ohledem na množství žádostí, které již posuzoval, známy z úřední činnosti). Žalovaný mohl například nařídit ve věci ústní jednání, v jehož rámci by měl žalovaný rovněž možnost klást žalobkyni doplňující dotazy takovým způsobem, aby do věci vnesl více světla, či aby potvrdil nebo vyvrátil věrohodnost její verze událostí. Soud v této souvislosti opětovně odkazuje na rozsudek NSS sp. zn. 1 As 152/2025, v němž soud uvedl, že na vyjádření žadatelky či osob jí blízkých nelze *a priori* pohlížet jako na nevěrohodná. Naopak, i s ohledem na citlivost situace a se zřetelem na smysl a účel zákona č. 297/2021 Sb., jímž je napravit křivdy, jichž se stát v minulosti na obětech protiprávních sterilizací dopustil, je nezbytné vycházet z hodnověrnosti takových výpovědí, nedospěje-li žalovaný (např. s ohledem na jejich nelogičnost, nekonzistentnost, či nepravděpodobnost) k opačnému závěru. Své úvahy však musí v každém případě vtělit do odůvodnění správního rozhodnutí takovým způsobem, aby byly přezkoumatelné.

85. NSS ostatně již v rozsudku ze dne 14. 11. 2023, čj. 4 As 290/2022 - 42, konstatoval, že v případě nároků žen domáhajících se odškodnění za protiprávní sterilizaci *„je třeba postupovat citlivě s ohledem na situaci žadatelek. Správní orgány by jim proto měly vycházet maximálně vstřícně, a to tím spíše, že na jim způsobené újmě má zásadní podíl stát, který se svá pochybení snaží alespoň do jisté míry odčinit.“* V posuzované věci se k primárnímu pochybení na straně státu, který provádění protiprávních sterilizací dopustil, přidávají další kroky vedoucí k prohloubení důkazní nouze (absence zdravotnické dokumentace, nezajištění provedení důkazů navržených žadatelkou), které nemohou jít v řízení k její tíži. Za těchto okolností je podle názoru soudu namístě, aby se žalovaný o to více pokusil žalobkyni navést, jakými způsoby může svůj nárok prokázat.

86. Pakliže žalobkyně tvrdí, že nedisponuje z minulosti žádnými lékařskými zprávami (např. z gynekologického vyšetření), které by provedení sterilizace potvrzovaly, pak se v této souvislosti nabízí otázka, zda je ještě v současné době možné (s ohledem na značný časový odstup od doby, kdy mělo k zákroku dojít) provedení sterilizace prokázat prostřednictvím žalobkyni navrženého lékařského vyšetření. Existuje-li však takový způsob, nelze očekávat, že by o něm mohla mít povědomí žalobkyně, na rozdíl od žalovaného, který jakožto subjekt disponující potřebnými odbornými znalostmi z oblasti lékařství by měl být s těmito možnostmi obeznámen a měl by tak případně žalobkyni o této možnosti informovat. S

ohledem na všechny popsané okolnosti posuzovaného případu nepovažuje soud takový postup za nepřiměřený.

87. Jak uvedl NSS v rozsudku sp. zn. 1 As 152/2025, e třeba mít stále na zřeteli, že stát již svoji odpovědnost za provádění protiprávních sterilizací přiznal a přijetím zákona č. 297/2021 Sb. dal najevo svoji ochotu oběti těchto zákroků odškodnit. Správní orgán by proto v řízení o žádosti o jednorázovou peněžní částku podle citovaného zákona neměl vystupovat jako ten, kdo stojí na „opačné straně barikády“ než žadatelka, ale oba by se naopak ve vzájemné spolupráci měli snažit dosáhnout toho, aby byl objasněn skutečný stav věci. Jinak řečeno, správní orgán by měl chránit státní rozpočet v tom smyslu, že neumožní přiznání stanovené peněžní částky osobám, u nichž k protiprávní sterilizaci nedošlo, nemělo by však být jeho cílem, aby bylo odškodnění odepřeno skutečným obětem protiprávních sterilizací, a to jen v důsledku jejich důkazní nouze. Pokud je tedy žalovanému znám prostředek, který může vést k objasnění věci, měl by s ním žalobkyni seznámit, a to tím spíše, pokud žalobkyně takový důkazní návrh v obecné rovině sama navrhovala.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

88. Soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Správní orgány pochybily, jestliže dospěly k závěru, že žádosti nelze vyhovět, neboť z důvodu nekompletní zdravotnické dokumentace a nepředložení dalších relevantních důkazů žalobkyní není možno prokázat, že sterilizace byla provedena nezákonně.

89. Řízení předcházející vydání napadeného rozhodnutí bylo v důsledku výše uvedeného stíženo vadou spočívající v podstatném porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které mělo za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé. Soud z těchto důvodů napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. zrušil. Protože stejnou vadou trpí i prvostupňové rozhodnutí, soud jej v souladu s § 78 odst. 3 s. ř. s. rovněž zrušil a podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení.

90. V dalším řízení bude žalovaný vázán právním názorem soudu vysloveným výše (§ 78 odst. 5 s. ř. s.), tedy, že z dochované zdravotnické dokumentace vyplývá, že žalobkyně nebyla řádně poučena ve smyslu tehdejší úpravy, resp. řádně informována ve smyslu § 3 odst. 2 zákona č. 297/2021 Sb. Pokud žalovaný neprokáže, že žalobkyní předestřená tvrzení nejsou nepravdivá, bude považovat podmínky pro nárok na odškodnění za nezákonně provedenou sterilizaci za splněné.

91. Bude tedy na žalovaném, aby se zabýval otázkou, zda existuje způsob, jakým lze provedení sterilizace i s odstupem více než 40 let prokázat (typicky lékařské vyšetření). V této souvislosti však musí rovněž uvážit, zda lze po žalobkyni podstoupení takového vyšetření spravedlivě požadovat (s ohledem na její věk, invazivnost vyšetření apod.). V případě, že nebude možné zajistit provedení jakýchkoliv dalších důkazů vedoucích k objasnění věci, bude na žalovaném, aby s ohledem na přetrvávající důkazní nouzi vyhodnotil skutkový příběh, jak jej žalobkyně uvedla ve své žádosti, zajistit případně její výpověď v rámci ústního jednání, a to případně i s přihlédnutím ke skutečnostem, které jsou žalovanému známy z úřední činnosti (zda se popis události vymyká tomu, jakým způsobem v minulosti k protiprávním sterilizacím obvykle docházelo apod.). Současně žalovaný přihlédne i k obsahu písemností vedených se zdravotnickými zařízeními manželem žalobkyně, a přitom je povinen zabývat se tím, zda jsou tvrzení žalobkyně hájitelná ve

smyslu judikatury Nejvyššího správního soudu a zda existuje dostatek indicií, které skýtají pro její skutkovou verzi oporu.

92. O nákladech řízení rozhodl soud výrokem II. podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně byla ve věci úspěšná, nicméně na jednání výslovně uvedla, že náhradu nákladů řízení nepožaduje.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 21. dubna 2026

Mgr. Marek Bedřich
předseda senátu